

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Balaton-felvidéki füge tájfajták morfometriai vizsgálata

Ványi Viktória

Kertészmérnöki alapképzés, nappali tagozat

Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet

Belső témavezető: Dr. Bódis Judit Zsuzsanna, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi Biológiai Tanszék

Belső témavezető: Pacsai Bálint, tanszéki mérnök, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet, Természetvédelmi Biológiai Tanszék

A füge népszerűsége az elmúlt években látványosan növekszik, a telek enyhülésével termesztetőségének feltételei is javulnak. Egyre több ültetvényt telepítenek az országban, de a magyar fajtákról csekély a rendelkezésre álló információ.

Célként a keszthelyi Georgikon Botanikus Kertben található Balaton-felvidéki fügekről származó tájfajta gyűjtemény morfometriai jellemzőinek felmérését tűztem ki UPOV (International Union for the Protection of New Varieties of Plants) Nemzetközi Egyezmény által fügére kiadott vizsgálati irányelvek alapján.

A vizsgálatok helyszíne a keszthelyi Georgikon Botanikus Kertben található, 91 fővel rendelkező, 42 tájfajtát magába foglaló fügeskert volt. Dr. Szabó István 2018-ban IPGRI (International Plant Genetic Resources Institute) fügéhez készült fajtaleíróját alkalmazva végzett vizsgálatokat. Pacsai Bálint, 2021-ben végzett megfigyeléseket. Én az UPOV protokollt adaptálva végeztem vizsgálataimat 2022-ben és 2023-ban. Vizsgálataim kiterjedtek a növény kéregripacsaira, egyéves hajtásrészeire, csúcsrügyeire, kétéves hajtásrészeire, leveleire és terméseire.

A felvételezéseim és megfigyeléseim adatait egy adatbázisban összegeztem.

A feljegyzett fajtaleírók nagy száma és az adatok heterogenitása miatt faktoranalízis segítségével állapítottam meg, mely deszkriptorok járulnak hozzá legnagyobb jelentőséggel a fajták elkülönítéséhez. Ezen deszkriptorok kiemelt szerepet kaptak az egyes fajták jellemzése során. A terjedelmi előírásokat szem előtt tartva 12 fajtához készítettem el teljeskörű leíró jellemzést, melyhez jellemző levélalakot és termést bemutató képeket is csatoltam. Emellett bemutattam az egyedek és az általuk alkotott csoportok egymáshoz viszonyított elhelyezkedését is.

Munkám során az UPOV protokollt jól alkalmazhatónak találtam, néhány esetben bővítettem osztályozási kategóriákkal. A többéves adatfelvételezés során megfigyelhető volt, hogy a fügefák mennyire konzisztensen mutatják a vizsgált bélyegeket a különböző években. Az adatbázis és a fajtaleírások a fügeskert jövőjének tervezését is elősegítik (szaporítás, újratelepítés). A jövőre vonatkozóan a genetikai vizsgálatok elvégzését javaslom, ezek az általunk felvételezett adatokat jól kiegészítenék.